

ՅՈՒՅԱՀԱՆԴԻՍ ՍԵՐԱՍԻՈՅ ՄԷՂ

Արդուլ-Համիդի գահակալութեան տարեդարձի օրը, ինչպէս կ'իմանանք Պոլսոյ թերթերէն, օգոստ. 19-ին, Փոքր-Ասիոյ կարեւոր վերայէթներէ մէկուն՝ Սերաստիայի մէջ բացուել է ցուցահանդէս մը որ նպատակ ունի դաւառներու արհեստական յառաջդիմութեան աստիճանը որոշելու: Աւելորդ է անշուշտ չեղտել թէ՛ Բաղդադի երկաթուղիի շինութեան նախընթաց օրը, դաւառներու մէջ այդ կարգի ցուցահանդէսներ կազմակերպելով նոյն խնկարի քայլ մը կ'առնէ Թիւրքիան: Այդ ցուցահանդէսները ապահովաբար պիտի գիտակցեցնեն դաւառացի արհեստաւորը իր արդիւնաբերութեան, ստեղծագործութեան սեպհական ուժին հետ: Լաւագոյն աշխատութիւններու ծանօթացումը գրգռումը պիտի ըլլայ Փոքր-Ասիոյ ճնշումը, տղէտ, նահապետական հասկացողութիւններով առաջնորդուող արհեստաւորին, հողագործին ձգտելու դէպի առաջդիմութիւն, դէպի կատարելագործում և կուլտուրական կեանք: Ցուցահանդէսներու օգուտը միայն այդ բանին մէջ չպիտի ամփոփուի, անոնք մեզի ցոյց պիտի տան թէ թուրքահայ դաւառացին քաղաքակրթութեան, արհեստական կատարելագործութեան որ սանդուղին վրայ կանգնած է: Այսպէս մենք մէջ կը կարդանք թէ հայ արհեստաւորները՝ մեծ ու կարեւոր տեղ մը կը զբաղեն ցուցահանդէսին մասնակցողներու շարքին մէջ: Հայերը մասնաւորաբար աչքի կը նկնին հիւսնութեան, թիթեղագործութեան մէջ: Գեղարուեստի ճիւղը՝ նկարչութիւնը ներկայացուած է հայերու—պ. Նշան Աւագի և պ. Ոսկան Շիմ-

չիբեանի միջոցով: Սերաստիոյ գորգի հայ գործարան մը յատկապէս ուշադրութիւն դրաւեր է իր մէկ գեղեցիկ գորգով ուրուն վրայ նկարուած է եղեր Պարիզի օպերայի մեծ պողոտան: Նոյնպէս թանկ գնահատուեր են երկու մետաքս գորգեր, մէկը կիւրիքնէն զրկուած և պատրաստուած պարսկական գորգերու մէթոցով և տեղական բոյներէ հանուած ներկերու միջոցով, միւսը թէնոսի մէջ չինուած որ իր վրայ կը կրէ Մեծն Աղէքսանդրի պատկերը: Սենեքերիմ անուն հայ վարպետ մը չիչի մէջ լապտեր մը պատրաստուեր է այնքան ճարտարօրէն որ բոլոր այցելուները հիացումի մէջ կը ձգէ: Ատաղձագործութեան ճիւղին մէջ որ արհեստական նուրբ ըմբոնումով և ճարտարութեամբ ցուցահանդէսի ամէնէն ուշադրաւ բաժիններէն մէկն է, հաճի Գրիգոր Աղա անունով հայ մը ցուցադրեր է 24 դարակ ունեցող ընկուզենիէ շատ գեղեցիկ արկղիկ մը, Յարութիւն Գոնազճեան շատ կատարեալ ձևով պատրաստուած դանոն մը (երաժշտական գործիք մը), Երուանդ Շահինեան ջութակ մը՝ զոր կարելի է զանազանիւ եւրոպական ջութակներէն, և Գրիգոր Զիֆալեան ծխամաններ և լուցկիի տուփեր մեծ ճաշակով և արուեստով պատրաստուած:

Երկար պիտի ըլլար միառմի թուել հայ արհեստաւորներու բոլոր յաջող արտադրութիւնները: Եղրափակներ մեր յիշատակումները հաստատելով որ Սերաստիոյ ցուցահանդէսը հայ տարրին այլևայլ արհեստներու մէջ տարած յաղթանակի ապացոյցը կու տայ մեզի:

Ահաւասիկ նոր համոզիչ փաստ մը այն հայակերներուն համար, որ հայր վաճառականներէ և վաշխառուներէ բաղկացած ազգ մը կ'ուզեն հռչակել: Հայը ամէն տեղ, ըլլայ թուրքիայի, Պարսկաստանի և ուրիշ երկիրներու մէջ, միշտ արդիւնաբերողի լատկութիւններով երևան եկած է, քան վաճառականի և վաշխառուի:

Ցուցահանդէս այցելեր են կարգ մը եւրոպացիներ, որոնցմէ Մըստր Ճոկը՝ ամերիկեան հիւպատոսը՝ խոստովաներ է թէ իր յուսացածէն աւելի կատարելութիւն գտած է ցուցահանդէսին մէջ:

Տ.